T001 A HÀM I 60-Kinh Thế Kỷ-Thể Bổn Duyên

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

701 KINH THẾ KỶ - THỂ BỔN DUYÊN – TRƯỜNG A HÀM I “Trong saùu möôi nieäm khoaûnh1 goïi laø moät la-da, ba möôi la-da goïi laø ma-haàu-ña, traêm ma-haàu ña goïi laø öu-baø-ma. Neáu cung ñieän maët trôøi moãi naêm coù saùu thaùng ñi veà phía Nam, moãi ngaøy di chuyeån ba möôi daëm, cöïc Nam khoâng vöôït qua khoûi Dieâm-phuø-ñeà; thôøi gian aáy, cung ñieän maët traêng nöûa naêm ñi veà phía Nam, khoâng vöôït qua khoûi Dieâm- phuø-ñeà. Nguyeät Baéc haønh cuõng nhö vaäy. “Vì duyeân gì maø cung ñieän maët traêng khuyeát giaûm moãi khi moät ít? Coù ba nhaân duyeân neân cung ñieän maët traêng khuyeát giaûm moãi khi moät ít: Moät, maët traêng phaùt xuaát töø phöông goùc, laø duyeân thöù nhaát ñeå maët traêng toån giaûm. Laïi nöõa, trong cung ñieän maët traêng coù caùc ñaïi thaàn ñeàu maëc y phuïc maøu xanh, theo thöù töï maø leân, truù xöù cuõng trôû thaønh xanh, cho neân maët traêng bò toån giaûm; ñoù laø duyeân thöù hai ñeå maët traêng moãi ngaøy moãi giaûm. Laïi nöõa, cung ñieän maët trôøi coù saùu möôi tia saùng, tia saùng naøy chieáu vaøo cung ñieän maët traêng, aùnh chieáu khieán cho khoâng hieän, do ñoù nôi coù aùnh chieáu, nôi aáy cuûa maët traêng bò toån giaûm; ñoù laø duyeân thöù ba ñeå aùnh saùng maët traêng toån giaûm. “Laïi nöõa, vì duyeân gì maø aùnh saùng cung ñieän maët traêng ñaày daàn? Coù ba nhaân duyeân khieán cho aùnh saùng maët traêng ñaày daàn. Nhöõng gì laø ba? Moät, maët traêng höôùng veà phöông vò chaùnh cho neân aùnh saùng maët traêng ñaày. Hai, caùc thaàn cung ñieän maët traêng heát thaûy ñeàu maët y phuïc maøu xanh vaø Nguyeät thieân töû vaøo ngaøy raèm ngoài vaøo giöõa, cuøng nhau höôûng laïc, aùnh saùng chieáu khaép, laán aùt aùnh saùng chö Thieân, neân aùnh saùng ñaày khaép. Gioáng nhö boù ñuoác lôùn ñöôïc ñoát leân trong ñaùm ñeøn ñuoác, seõ aùt haún aùnh saùng caùc ngoïn ñeøn. Nguyeät thieân töû cuõng laïi nhö vaäy. Vaøo ngaøy raèm, ôû giöõa chuùng chö Thieân, aùt haún taát caû caùc aùnh saùng khaùc, chæ coù aùnh saùng cuûa oâng ñoäc chieáu, cuõng nhö vaäy. Ñoù laø duyeân thöù hai. Ba, Nhaät thieân töû tuy ñaõ coù saùu möôi tia saùng chieáu soi cung ñieän maët traêng, nhöng trong vaøo ngaøy raèm, Nguyeät thieân töû cuõng coù theå duøng aùnh saùng chieáu nghòch laïi, khieán cho noù khoâng theå che khuaát ñöôïc. Ñoù laø ba nhaân duyeân cho cung ñieän maët traêng troøn ñaày maø khoâng bò toån giaûm. “Laïi nöõa vì duyeân gì maø maët traêng coù boùng ñen? Vì caùi boùng caây Dieâm-phuø in vaøo trong maët traêng, neân maët traêng coù boùng.” Phaät baûo Tyø-kheo:

1. Xem caùc cht. 370-373.

“Taâm haõy nhö maët traêng, trong maùt khoâng noùng böùc, khi ñeán nhaø ñaøn-vieät2, chuyeân nieäm khoâng taùn loaïn. “Laïi vì duyeân gì maø coù caùc soâng ngoøi? Vì maët trôøi maët traêng coù ñoä noùng. Do ñoä noùng naøy maø coù nung ñoát. Do coù nung ñoát neân coù moà hoâi. Do moà hoâi maø thaønh soâng ngoøi. Do ñoù theá gian coù soâng ngoøi. “Vì nhaân duyeân gì maø theá gian coù naêm loaïi haït gioáng? Coù cuoàng phong döõ töø theá giôùi chöa bò huûy dieät thoåi haït gioáng

ñeán sanh ôû quoác ñoä naøy. Moät laø haït töø reã; hai, haït töø coïng; ba, haït töø ñoát; boán, haït töø ruoät roãng; naêm, haït töø haït. Ñoù laø naêm loaïi haït. Vì nhaân duyeân naøy maø theá gian coù naêm loaïi haït gioáng xuaát hieän. “Luùc ôû Dieâm-phuø-ñeà ñang laø giöõa tröa thì ôû Phaát-vu-ñaõi maët trôøi laën. ÔÛ Caâu-da-ni maët trôøi moïc, ôû Uaát-ñôn-vieát laø nöûa ñeâm. Caâu-da-ni giöõa tröa thì ôû Dieâm-phuø-ñeà maët trôøi laën. Uaát-ñôn-vieát maët trôøi moïc, ôû Phaát-vu-ñaõi laø nöûa ñeâm; ôû Uaát-ñôn-vieát giöõa tröa thì ôû Caâu-da-ni maët trôøi laën; ôû Phaát-vu-ñaõi maët trôøi moïc, thì Dieâm-phuø-ñeà laø nöûa ñeâm. Neáu ôû Phaát-vu-ñaõi laø giöõa tröa, thì ôû Uaát-ñôn-vieát maët trôøi laën; ôû Dieâm-phuø-ñeà maët trôøi moïc, thì ôû Caâu-da-ni laø nöûa ñeâm. Phöông Ñoâng cuûa Dieâm-phuø-ñeà, thì laø phöông Taây ôû Phaát-vu-ñaõi; phöông Taây cuûa Dieâm-phuø-ñeà laø phöông Ñoâng cuûa Caâu-da-ni; phöông Taây cuûa Caâu-da-ni laø phöông Ñoâng cuûa Uaát-ñôn-vieát; phöông Taây cuûa Uaát-ñôn-vieát laø phöông Ñoâng cuûa Phaát-vu-ñaõi. “Dieâm-phuø-ñeà3, sôû dó ñöôïc goïi laø Dieâm-phuø vì ôû döôùi coù nuùi vaøng cao ba möôi do-tuaàn, do caây Dieâm-phuø4 sanh ra neân ñöôïc goïi laø vaøng Dieâm-phuø5. Caây Dieâm-phuø coù traùi cuûa noù nhö tai naám6, vò cuûa noù nhö maät; caây coù naêm goùc7 lôùn, boán maët boán goùc, ôû treân coù moät goùc. Nhöõng

2.

Ñaøn-vieät , phieân aâm cuûa Skt., Paøli: daøna-pati, Haùn dòch: thí chuû .

3.

Dieâm-phuø-ñeà ; Skt.: Jambudvìpa, Paøli: Jambudìpa. Caùc baûn TNM: Dieâmphuø-ñòa .

4.

Dieâm-phuø-thoï ; Skt., Paøli: jambu, teân loaïi caây lôùn ôû AÁn Ñoä, teân khoa hoïc:

Eugenia jambolana.

5.

Dieâm-phuø kim, noùi ñuû: Dieâm-phuø-ñaøn kim (Skt.: Jambonada-suvarna; Paøli: Jambonada-suvaòòa), thöù vaøng xuaát xöù töø caùt cuûa con soâng chaûy qua röøng caây Jambu.

6.

Taåm ; TNM: ñan .

7.

Coâ ; TNM: .

703 KINH THẾ KỶ - THỂ BỔN DUYÊN – TRƯỜNG A HÀM I traùi ôû beân goùc phía Ñoâng cuûa noù ñöôïc Caøn-thaùt-baø8aên. Traùi ôû goùc phía Nam cuûa noù ñöôïc ngöôøi baûy nöôùc aên. Baûy nöôùc9 laø: moät, nöôùc Caâu-laâu; hai, Caâu-la-ba; ba, Tyø-ñeà; boán, Thieän-tyø-ñeà; naêm, Maïn-ñaø; saùu, Baø-la; baûy, Baø-leä. Traùi ôû goùc phía Taây ñöôïc haûi truøng10 aên. Traùi ôû goùc phía Baéc ñöôïc caàm thuù aên. Traùi ôû phía goùc treân ñöôïc Tinh tuù thieân aên. Phía Baéc cuûa baûy nöôùc lôùn

coù baûy hoøn nuùi ñen lôùn11, moät laø Loõa thoå, hai laø Baïch haïc, ba laø Thuû cung, boán laø Tieân sôn, naêm laø Cao sôn, saùu laø Thieàn sôn, baûy laø Thoå sôn. Treân maët cuûa baûy nuùi ñen naøy coù baûy vò Tieân nhôn Baø-la-moân. Truù xöù cuûa baûy Tieân nhôn12 naøy, moät laø Thieän ñeá, hai laø Thieän quang, ba laø Thuû cung, boán laø Tieân nhôn, naêm laø Hoä cung, saùu laø Giaø-na-na, baûy laø Taêng ích." Phaät baûo Tyø-kheo13: "Khi kieáp sô14, chuùng sanh sau khi neám vò ñaát, roài toàn taïi moät thôøi gian laâu daøi. Nhöõng ai aên nhieàu, nhan saéc trôû neân thoâ keäch, khoâ heùo. Nhöõng ai aên ít, nhan saéc töôi saùng, mòn maøng. Töø ñoù veà sau môùi phaân bieät nhan saéc töôùng maïo cuûa chuùng sanh coù hôn coù keùm vaø sinh ra thò phi vôùi nhau, noùi raèng: 'Ta hôn ngöôi; ngöôi khoâng baèng ta.' Do taâm cuûa chuùng phaân bieät kia vaø ta, oâm loøng caïnh tranh, cho neân vò ñaát tieâu heát. Sau ñoù sinh ra moät loaïi da ñaát15, hình daùng gioáâng nhö caùi baùnh moûng; maøu saéc, höông vò cuûa noù raát laø thanh khieát. Baáy giôø chuùng sanh tuï taäp laïi moät choã, taát caû ñeàu aùo naõo buoàn khoùc, ñaám ngöïc maø noùi: 'OÁi chao laø tai hoïa! Vò ñaát nay boãng bieán maát.' Gioáng nhö hieän nay ngöôøi ñöôïc ñaày aép vò ngon, baûo laø ngon laønh, nhöng sau ñoù laïi bò maát ñi neân

8.

Caøn-thaùt-baø ; Paøli: Gandhabba, Skt.: Gandharva.

9.

Baûy nöôùc: 1. Caâu-laâu ; 2. Caâu-la-baø ; 3. Tyø-ñeà ; 4. Thieän-tyø-ñeà ; 5. Maïn-ñaø ; 6. Baø-la ; 7. Baø-leâ .

10.

Haûi truøng , loaøi saâu bieån (?).

11.

Baûy Haéc sôn : 1. Loõa thoå ; 2. Baïch haïc ; 3. Thuû cung ; 4. Tieân sôn ; 5. Cao sôn ; 6. Thieàn sôn ; 7. Thoå sôn .

12.

Thaá t tieân nhaân truù xöù : 1. Thieän ñeá ; 2. Thieän quang ; 3. Thuû cung ; 4. Tieân nhaâ n ; 5. Hoä cung ; 6. Giaø-na-na ; 7. Taêng ích .

13.

Töø ñaây trôû xuoáng, tham chieáu kinh soá 5 "Tieåu Duyeân".

14.

Kieáp sô , thôøi kyø nguyeân thuûy; Paøli: aggaóóa; Skt.: kalpaøgra.

15.

Haùn: ñòa bì ; ôû treân, kinh soá 5 "Tieåu Duyeân": ñòa phì . Huyeàn Traùng: ñòa bì bính ; Chaân Ñeá: ñòa bì caøn ; Paøli: bhuømipappaæaka; Skt.: pfthivìparpaæaka. Xem cht.17, kinh soá 5 "Tieåu Duyeân".

laáy laøm buoàn lo. Kia cuõng nhö vaäy buoàn lo hoái tieác. Sau ñoù, chuùng aên lôùp da ñaát, daàn quen caùi vò cuûa noù. Nhöõng ai aên nhieàu thì nhan saéc trôû thaønh

thoâ keäch khoâ heùo. Nhöõng ai aên ít thì nhan saéc töôi saùng mòn maøng. Töø ñoù môùi phaân bieät nhan saéc töôùng maïo cuûa chuùng sanh coù xaáu coù ñeïp vaø sinh chuyeän thò phi vôùi nhau, noùi raèng: 'Ta hôn ngöôi. Ngöôi khoâng baèng ta.' Do taâm chuùng phaân bieät kia vaø ta, oâm loøng caïnh tranh, neân naám ñaát caïn tieâu heát. "Sau ñoù laïi xuaát hieän moät loaïi da ngoaøi cuûa ñaát16, caøng luùc caøng daøy theâm, maøu cuûa noù nhö thieân hoa17, meàm maïi cuûa noù nhö thieân y, vò cuûa noù nhö maät. Baáy giôø, caùc chuùng sanh laïi laáy noù cuøng aên, soáng laâu ngaøy ôû theá gian. Nhöõng ai caøng aên nhieàu thì nhan saéc caøng suùt keùm. Nhöõng ai aên ít thì nhan saéc töôi saùng mòn maøng. Töø ñoù phaân bieät nhan saéc töôùng maïo cuûa chuùng sanh coù xaáu coù ñeïp vaø do theá maø sinh chuyeän thò phi vôùi nhau raèng: 'Ta hôn ngöôi. Ngöôi khoâng baèng ta.' Vì taâm chuùng phaân bieät ta vaø ngöôøi, sinh loøng caïnh tranh, neân lôùp da ngoaøi cuûa ñaát tieâu heát. "Sau ñoù, laïi xuaát hieän loaïi luùa teû18 moïc töï nhieân, khoâng coù voû traáu19, khoâng caàn phaûi gia theâm cheá bieán maø chuùng ñaõ ñaày ñuû caùc thöù myõ vò. Baáy giôø, chuùng sanh tuï taäp nhau laïi noùi: 'OÁi chao laø tai hoïa! Nay maøng ñaát boãng nhieân bieán maát.' Gioáng nhö hieän taïi ngöôøi gaëp hoïa gaëp naïn thì than raèng: 'Khoå thay!' Baáy giôø chuùng sanh aùo naõo, buoàn than, cuõng laïi nhö vaäy. "Sau ñoù, chuùng sanh cuøng nhau laáy luùa teû töï nhieân naøy aên vaø thaân theå chuùng, trôû neân thoâ xaáu, coù hình daùng nam nöõ, nhìn ngaém nhau, sinh ra duïc töôûng; hoï cuøng nhau tìm nôi vaéng laøm haønh vi baát tònh, caùc chuùng sanh khaùc thaáy than raèng: 'OÂi, vieäc laøm naøy quaáy! Taïi sao chuùng sanh cuøng nhau sinh ra chuyeän naøy?' Ngöôøi nam laøm vieäc baát tònh kia, khi bò ngöôøi khaùc quôû traùch, töï hoái haän maø noùi raèng: 'Toâi ñaõ laøm quaáy.'Roài noù gieo mình xuoáng ñaát. Ngöôøi nöõ kia thaáy ngöôøi nam naøy vì hoái loãi maø gieo mình xuoáng ñaát, khoâng ñöùng leân, lieàn ñöa thöùc

16.

Haùn: ñòa phu ; Huyeàn Traùng, Chaân Ñeá: laâm ñaèng , daây leo röøng; Paøli: badaølataø; Skt.: vanalataø.

17.

Thieân hoa .

18.

Haùn: canh meã ; Huyeàn traùng: höông ñaïo ; Chaân Ñeá: xaù-lî (lôïi) ;

Skt.: zaøli, Paøli: saøli. Xem cht. 18, kinh soá 5 "Tieåu duyeân".

19.

Haùn: khang khoaùi ; Paøli: kaòa-thusa.

 aên ñeán. Chuùng sanh khaùc thaáy vaäy, hoûi ngöôøi nöõ raèng: 'Ngöôi ñem thöùc aên naøy ñeå cho ai?' Ñaùp: 'Chuùng sanh hoái loãi kia ñoïa laïc20 thaønh keû laøm ñieàu baát thieän, toâi ñöa thöùc aên cho noù.' Nhaân lôøi noùi naøy, neân theá gian lieàn coù danh töøø 'ngöôøi choàng baát thieän'21 vaø vì vieäc ñöa côm cho choàng neân ñöôïc goïi laø vôï22. "Sau ñoù, chuùng sanh beøn laøm chuyeän daâm daät, phaùp baát thieän taêng.

Ñeå töï che giaáu, chuùng taïo ra nhaø cöûa. Do vì nhaân duyeân naøy, baét ñaàu coù danh töø ‘nhaø’23. “Sau ñoù, söï daâm daät cuûa chuùng sanh caøng ngaøy caøng taêng, nhaân ñaây ñaõ trôû thaønh choàng vôï. Coù caùc chuùng sanh khaùc, khi tuoåi thoï heát, haønh heát, phöôùc heát, töø coõi trôøi Quang aâm sau khi maïng chung laïi sinh vaøo theá gian naøy, ôû trong thai meï, nhaân ñaây theá gian coù danh töø ‘mang thai’24. “Baáy giôø, tröôùc tieân taïo thaønh Chieâm-baø, keá ñeán taïo thaønh Giaø-thi, Ba-la-naïi vaø tieáp theo laø thaønh Vöông xaù25. Luùc maët trôøi moïc thì baét ñaàu kieán taïo, töùc thì luùc maët trôøi moïc hoaøn thaønh26. Do nhaân duyeân naøy neân theá gian lieàn coù teân thaønh, quaùch, quaän, aáp, laø choã nhaø vua cai trò. “Baáy giôø, khi chuùng sanh baét ñaàu aên luùa teû moïc töï nhieân, saùng sôùm gaët thì chieàu toái laïi chín, chieàu toái gaët thì saùng sôùm laïi chín. Sau khi ñöôïc gaët, luùa sinh trôû laïi, hoaøn toaøn khoâng coù thaân cuoáng luùa. “Roài thì, coù chuùng sanh thaàm nghó raèng: ‘Sao ta moãi ngaøy moãi gaët chi cho meät nhoïc? Nay haõy gom laáy ñuû cho nhieàu ngaøy.’ Noù beøn gaëêt goäp laïi, chöùa soá löông ñuû cho nhieàu ngaøy. Ngöôøi khaùc sau ñoù goïi noù: ‘Nay chuùng ta haõy cuøng ñi laáy luùa.’ Ngöôøi naøy beøn traû lôøi: ‘Toâi ñaõ chöùa ñuû saün roài, khoâng caàn laáy theâm nöõa. Anh muoán laáy, cöù tuøy yù ñi laáy moät

20.

Haùn: ñoïa ; Paøli: patti, nghóa ñen: teù, ñoïa laïc; chuyeån thaønh nghóa: toäi loãi.

21.

Haùn: phu chuû baát thieän . Ñònh nghóa danh töø choàng (Haùn: phu chuû);

Paøli: pati (ngöôøi choà ng), coi nhö ñoàng aâm vôùi patti, do goác ñoän g töø PAD: rôi, teù, ñoïa laïc.

22.

Nguoàn goác cuûa danh töø vôï; bhariyaø (vôï), do ñoäng töø bharati: mang cho.

23.

Nguoàn goác cuûa töø Paøli: gaha (nhaø), do guøhati: che daáu.

24.

Haùn: xöû thai ; Paøli: gabba.

25.

Caùc thaønh: Chieâm-baø ; Paøli: Campaø; Giaø-thi ; Paøli: Kaøsi; Baø-la-naïi ; Paøli: Baøraøòasì; Vöông xaù ; Paøli: Raøjagaha.

26.

Coù leõ xaùc ñònh ngöõ nguyeân cuûa nagara, thaønh trì hay ñoâ thò, laø do Naga: maët trôøi.

mình.’ Ngöôøi kia beøn nghó thaàm: ‘Gaõ naøy coù theå laáy ñuû löông cho hai ngaøy, sao ta khoâng theå laáy ñuû cho ba ngaøy?’ Ngöôøi aáy beøn chöùa dö ba ngaøy löông. Laïi coù nhöõng ngöôøi khaùc goïi noù: ‘Haõy cuøng ñi laáy löông.’ Noù lieàn ñaùp: ‘Ta ñaõ laáy dö ba ngaøy löông roài. Caùc ngöôøi muoán laáy, tuøy yù ñi maø laáy.’ Caùc ngöôøi kia beøn nghó: ‘Ngöôøi kia coù theå laáy ba ngaøy löông, sao ta khoâng theå laáy naêm ngaøy löông?’ Roài chuùng laáy naêm ngaøy löông. Baáy giôø, chuùng sanh

tranh nhau caát chöùa löông dö, neân luùa teû aáy beøn sanh ra voû traáu; sau khi ñöôïc gaët, khoâng moïc trôû laïi nöõa; chæ coøn trô coïng khoâ maø thoâi. “Baáy giôø chuùng sanh tuï taäp laïi moät choã, aùo naõo buoàn khoùc, ñaám ngöïc than: ‘OÂi, ñaây laø moät tai hoïa!’ vaø töï thöông traùch raèng: ‘Chuùng ta voán ñeàu do bieán hoùa maø sinh, aên baèng nieäm, töï thaân phaùt aùnh saùng, coù thaàn tuùc bay treân khoâng, an vui khoâng ngaïi. Sau ñoù vò ñaát baét ñaàu sinh ra, saéc vò ñaày ñuû. Khi aáy chuùng ta neám thöû vò ñaát naøy, roài toàn taïi laâu trong ñôøi naøy. Nhöõng ai aên nhieàu thì nhan saéc trôû thaønh thoâ xaáu. Nhöõng ai aên noù ít thì nhan saéc töôi saùng, mòn maøng; töø ñoù taâm chuùng sanh coù phaân bieät ta vaø ngöôøi, sinh taâm kieâu maïn, baûo raèng: ‘Saéc ta hôn. Saéc ngöôi khoâng baèng.’ Do kieâu maïn, tranh nhau saéc, neân vò ñaát tieâu dieät. Laïi sanh ra lôùp da ñaát, coù ñaày ñuû saéc höông vò. Chuùng ta luùc aáy cuøng thu laáy ñeå aên, toàn taïi laâu daøi ôû theáá gian. Nhöõng ai aên nhieàu thì da saéc trôû thaønh thoâ xaáu. Nhöõng ai aên ít ñi thì da saéc töôi saùng mòn maøng, töø ñoù coù phaân bieät ta vaø ngöôøi, sinh taâm kieâu maïn baûo raèng: ‘Saéc ta hôn, saéc ngöôi khoâng baèng.’ Vì tranh nhau veà saéc maø kieâu maïn neân lôùp da ñaát bieán maát vaø xuaát hieän lôùp da ngoaøi cuûa ñaát, caøng luùc caøng daøy leân, ñuû caû saéc, höông, muøi vò. Chuùng ta khi aáy laïi cuøng nhau thu laáy aên, toàn taïi daøi ôû theá gian. Nhöõng ai aên nhieàu thì saéc da trôû thaønh thoâ xaáu. Nhöõng ai aên ít thì saéc da töôi saùng mòn maøng, töø ñoù coù phaân bieät ta vaø ngöôøi, sinh taâm kieâu maïn baûo raèng: ‘Saéc ta hôn, saéc ngöôi khoâng baèng.’ Vì saéc tranh nhau maø kieâu maïn, neân lôùp da ngoaøi cuûa ñaát bieán maát, ñeå roài sinh ra loaïi luùa teû moïc töï nhieân, ñaày ñuû saéc, höông, vò. Chuùng ta luùc aáy laïi cuøng nhau thu laáy aên, sôùm mai thu hoaïch buoåi chieàu laïi chín, buoåi chieàu thu hoaïch saùng mai laïi chín, vì thu hoaïch xong thì sinh trôû laïi neân khoâng caàn phaûi gom thu. Nhöng vì chuùng ta luùc naøy tranh nhau tích luõy, neân luùa naøy sinh ra voû traáu vaø sau khi thu gaët xong khoâng sinh trôû laïi nöõa, maø hieän taïi chæ coøn coù reã vaø thaân maø thoâi. Nay chuùng ta haõy cuøng nhau phaân phoái ruoïâng nhaø, phaân chia bôø coõi.’ “Roài chuùng phaân chia ruoäng ñaát, vaïch bôø coõi khaùc nhau, phaân bieät cuûa ngöôøi vaø cuûa ta. Sau ñoù moïi ngöôøi töï caát giaáu luùa thoùc cuûa mình,

707 KINH THẾ KỶ - THỂ BỔN DUYÊN – TRƯỜNG A HÀM I troäm laáy luùa ruoäng ngöôøi khaùc. Caùc chuùng sanh khaùc troâng thaáy, neân noùi: ‘Vieäc ngöôi laøm laø quaáy! Vieäc ngöôi laøm laø quaáy! Taïi sao caát giaáu vaät cuûa chính mình, maø ñi troäm taøi vaät cuûa ngöôøi?’ Lieàn quôû traùch raèng: ‘Töø nay veà sau khoâng ñöôïc taùi phaïm vieäc troäm caép nöõa!’ Nhöng nhöõng vieäc troäm caép nhö vaäy vaãn taùi phaïm khoâng döùt, moïi ngöôøi laïi phaûi quôû traùch: ‘Vieäc ngöôi laøm sai quaáy! Taïi sao khoâng chòu boû?’ Beøn laáy tay maø ñaùnh, loâi ñeán giöõa ñaùm ñoâng, baùo caùo cuøng moïi ngöôøi raèng: ‘Ngöôøi naøy töï caát giaáu thoùc luùa, ñi troäm luùa ruoäng cuûa ngöôøi.’ Ngöôøi aên troäm noùi laïi: ‘Ngöôøi kia ñaõ ñaùnh toâi.’ Moïi ngöôøi nghe xong, aám öùc rôi leä, ñaám ngöïc noùi raèng: ‘Theá gian trôû neân xaáu aùc, neân ñaõ sinh ra phaùp aùc naøy chaêng?’ Nhaân ñaáây maø sinh ra öu keát nhieät naõo khoå baùo; raèng: ‘Ñaây laø coäi nguoàn cuûa cuûa sinh, giaø,

beänh, cheát; laø nguyeân nhaân rôi vaøo ñöôøng aùc. Do coù ruoäng nhaø, bôø coõi rieâng khaùc, neân sinh ra tranh giaønh kieän tuïng, ñöa ñeán oaùn thuø, khoâng ai coù theå giaûi quyeát. Nay chuùng ta haõy laäp leân moät ngöôøi chuû bình ñaúng27, ñeå kheùo leùo giöõ gìn nhôn daân, thöôûng thieän phaït aùc. Moïi ngöôøi trong chuùng ta ñeàu cuøng nhau giaûm bôùt phaàn cuûa mình ñeå cung caáp cho ngöôøi chuû naøy.' "Luùc ñoù, trong chuùng coù moät ngöôøi hình theå vaïm vôõ, dung maïo ñoan chaùnh, raát coù oai ñöùc. Moïi ngöôøi baûo raèng: 'Nay, chuùng toâi muoán toân baïn leân laøm chuû, ñeå kheùo leùo giöõ gìn nhôn daân, thöôûng thieän phaït aùc. Chuùng toâi seõ giaûm bôùt phaàn cuûa mình maø cung caáp.' Ngöôøi naøy nghe xong, lieàn nhaän laøm chuû. Ai ñaùng thöôûng thì thöôûng; ai ñaùng phaït thì phaït. Töø ñaây môùi baét ñaàu coù danh töø daân chuû28. Daân chuû ban ñaàu coù con teân laø Traân Baûo29; Traân Baûo coù con teân laø Haûo Vò; Haûo Vò coù con teân laø Tónh Trai; Tónh Trai coù con teân laø Ñaûnh Sanh; Ñaûnh Sanh coù con teân laø Thieän Haønh; Thieän Haønh coù con teân laø Traïch Haønh; Traïch Haønh coù con teân laø Dieäu Vò; Dieäu Vò coù con teân laø Vò

27. Bình ñaúng chuû , xem kinh soá 5 "Tieåu Duyeân" ø cht.20. 28. Xem kinh soá 5 "Tieåu Duyeân": baét ñaàu coù danh töø vöông ; Paøli: raøja. 29. Phaû heä doøn g vua ñaàu tieân : Daân Chuû , Traân Baûo , Haûo Vò , Tónh Trai , Ñaûnh Sanh , Thieän Haønh , Traïch Haønh . Dieäu Vò , Vò Ñeá , Thuûy Tieân , Baùch Trí , Thò Duïc , Thieän Duïc , Ñoaïn Keát , Ñaïi Ñoaïn Keát , Baûo Taïng , Ñaïi Baûo Taïng , Thieän Kieán , Ñaïi Thieän Kieán , Voâ Öu , Chaâu Chöû , Thöïc Sanh , Nhaïc Sôn , Thaàn Thieân , Khieån Löïc , Lao Xa , Thaäp Xa , Baùch Xa , Lao Cung , Baùch Cung , Döôõng Muïc , Thieän Tö .

Ñeá; Vò Ñeá coù con teân laø Thuûy Tieân; Thuûy Tieân coù con teân laø Baùch Trí; Baùch Trí coù con teân laø Thò Duïc; Thò Duïc coù con teân laø Thieän Duïc; Thieän Duïc coù con teân laø Ñoaïn Keát; Ñoaïn Keát coù con teân laø Ñaïi Ñoaïn Keát; Ñaïi Ñoaïn Keát coù con teân laø Baûo Taïng; Baûo Taïng coù con teân laø Ñaïi Baûo Taïng; Ñaïi Baûo Taïng coù con teân laø Thieän Kieán; Thieän Kieán coù con teân laø Ñaïi Thieän Kieán; Ñaïi Thieän Kieán coù con teân laø Voâ Öu; Voâ Öu coù con teân laø Chaâu Chöû; Chaâu Chöû coù con teân laø Thöïc Sanh; Thöïc Sanh coù con teân laø Sôn Nhaïc; Sôn Nhaïc coù con teân laø Thaàn Thieân; Thaàn Thieân coù con teân laø Khieån Löïc; Khieån Löïc coù con teân laø Lao Xa; Lao Xa coù con teân laø Thaäp Xa; Thaäp Xa coù con teân laø Baùch Xa; Baùch Xa coù con teân laø Lao Cung; Lao Cung coù con teân laø Baùch Cung; Baùch Cung coù con teân laø Döôõng Muïc; Döôõng Muïc coù con teân laø Thieän Tö. "Töø Thieän Tö trôû veà sau coù möôøi hoï, Chuyeån luaân thaùnh vöông noái tieáp nhau khoâng döùt: Moät teân laø Giaø-naäâu-thoâ, hai teân laø Ña-la-baø, ba teân laø A-dieäp-ma, boán teân laø Trì-thí, naêm teân laø Giaø-laêng-giaø, saùu teân laø Chieâm-baø, baûy teân laø Caâu-la-baø, taùm teân laø Baùc-ñoà-la, chín teân laø Di-tö-la, möôøi teân laø Thanh Ma. "Gioøng Vua Giaø-naäâu-thoâ coù naêm vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Ña-la-baø coù naêm vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua A- dieáp-ma coù baûy vò Chuyeån

luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Trì-thí coù baûy vò vua Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Giaø-laêng-giaø coù chín vò vua Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Chieâm-baø coù möôøi boán vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Caâu-la-baø coù ba möôi moát vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Baùt-xaø-la coù ba möôi hai vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Di-tö-la coù taùm vaïn boán ngaøn vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Gioøng vua Thanh Ma coù moät traêm leû moät vò Chuyeån luaân thaùnh vöông. Vaø vò vua cuoái cuøng coù teân laø Ñaïi Thieän Sanh Tuøng. "Vua Thanh Ma30 cuûa gioøng thöù möôøi coù vöông töû teân laø OÂ-la-baø. Vua OÂ-la-baø coù vöông töû teân laø Cöø-la-baø. Vua Cöø-la-baø coù vöông töû teân laø Ni-caàu-la. Vua Ni-caàu-la coù vöông töû teân laø Sö Töû Giaùp. Vua Sö töû Giaùp coù vöông töû teân laø Baïch Tònh vöông31. Vua Baïch Tònh vöông coù

30.

Thanh Ma vöông, xem kinh soá 20: "A-ma-truù".

31.

Baïch Tònh vöông , hoaëc dòch laø Tònh Phaïn vöông ; Paøli:

Sudhodana, vua nöôùc Ca-tyø-la-veä (Paøli: Kapilavatthu), phuï vöông cuûa Ñöùc Thích

Toân.

709 KINH THẾ KỶ - THỂ BỔN DUYÊN – TRƯỜNG A HÀM I vöông töû teân laø Boà-taùt32. Boà-taùt coù con teân laø La-haàu-la. Do baûn duyeân naøy maø coù teân goïi Saùt-lî33. "Baáy giôø, coù moät chuùng sanh suy nghó nhö vaày: 'Taát caû moïi sôû höõu nhö gia ñình, quyeán thuoäc, muoân vaät ôû theá gian ñeàu laø gai nhoïn, ung nhoït, nay neân lìa boû, vaøo nuùi haønh ñaïo, ôû nôi vaéng veû maø tö duy.' Roài thì, ngöôøi lieàn lìa boû gai nhoïn laø gia ñình, vaøo nuùi, ôû nôi vaéng veû, ngoài döôùi goác caây maø tö duy, haèng ngaøy ra khoûi nuùi, vaøo thoân xoùm maø khaát thöïc. Moïi ngöôøi trong thoân thaáy vaäy, caøng cung kính cuùng döôøng. Moïi ngöôøi ñeàu cuøng khen ngôïi raèng: 'Ngöôøi naøy coù theå lìa boû heä luïy cuûa gia ñình ñeå vaøo nuùi tìm ñaïo.' Vì ngöôøi naøy coù theå xa lìa ñöôïc phaùp aùc baát thieän, neân nhaân ñoù maø goïi laø Baø-la-moân34. "Trong chuùng Baø-la-moân coù ngöôøi khoâng haønh Thieàn ñöôïc, neân ra khoûi röøng nuùi, du haønh trong nhaân gian vaø töï noùi: 'Ta khoâng theå toïa thieàn.' Nhaân ñoù goïi laø Voâ Thieàn Baø-la-moân35. Roài ñi qua caùc thoân xoùm, noù laøm phaùp baát thieän, thi haønh phaùp ñoäc, nhaân ñoù töông sinh, neân ñöôïc goïi ñoù laø ñoäc36. Do nhaân duyeân naøy maø coù chuûng taùnh Baø-la-moân ôû theá gian. "Trong chuùng sanh kia, chuùng hoïc taäp caùc thöù ngheà ñeå töï möu soáng, nhaân ñaây neân coù chuûng taùnh Cö só ôû theá gian. "Trong chuùng sanh kia, chuùng hoïc taäp caùc kyõ ngheä ñeå töï nuoâi soáng, nhaân ñaây môùi coù chuûng taùnh Thuû-ñaø-la ôû theá gian. "Tröôùc ñoù trong theá gian ñaõ coù gioøng hoï Thích naøy xuaát hieän roài, sau ñoù môùi coù gioøng Sa-moân. Trong gioøng Saùt-lî coù ngöôøi töï tö duy: 'Theá gian aân aùi laø oâ ueá, baát tònh, ñaùng gì maø tham ñaém?' Roài ngöôøi aáy lìa boû gia ñình, caïo boû raâu toùc, maëc phaùp phuïc maø caàu ñaïo vaø noùi: 'Ta laø Sa-moân! Ta laø Sa-moân!' "Trong chuûng taùnh Baø-la-moân, chuûng taùnh Cö só, chuûng taùnh Thuû- ñaø-la, coù

ngöôøi suy nghó: ‘Theá gian aân aùi laø oâ ueá, baát tònh, ñaùng gì maø tham ñaém?’ Roài ngöôøi aáy lìa boû gia ñình, caïo boû raâu toùc, maëc phaùp phuïc maø caàu ñaïo vaø noùi: ‘Ta laø Sa-moân! Ta laø Sa-moân!

32.

Chæ Ñöùc Thích Toân.

33.

Ngöõ nguyeân cuûa töø Saùt-lî, xem cht.22, kinh soá 5 “Tieåu Duyeân”.

34.

Ngöõ nguyeân cuûa töø Baø-la-moân, xem cht.23 kinh soá 5 “Tieåu Duyeân”.

35.

Voâ thieàn Baø-la-moân , kinh Tieåu Duyeân: Baát thieàn Baø-la-moân; xem cht.24, kinh soá 5 “Tieåu Duyeân”.

36.

Haùn: ñoäc .

“Neáu trong chuùng Saùt-lî, coù ngöôøi thaân haønh baát thieän, khaåu haønh baát thieän, yù haønh baát thieän; sau khi haønh baát thieän roài, thaân hoaïi maïng chung nhaát ñònh seõ phaûi thoï khoå. Hoaëc coù Baø-la-moân, Cö só, Thuû-ñaø-la thaân haønh baát thieän, khaåu haønh baát thieän, yù haønh baát thieän; sau khi haønh baát thieän roài, thaân hoaïi maïng chung nhaát ñònh seõ phaûi thoï khoå. “Chuûng taùnh Saùt-lî thaân haønh thieän, khaåu haønh thieän, yù haønh thieän, khi thaân hoaïi maïng chung nhaát ñònh seõ thoï laïc. Baø-la-moân, Cö só, Thuû-ñaø-la thaân haønh thieän, khaåu haønh thieän, yù haønh thieän, khi thaân hoaïi maïng chung nhaát ñònh seõ ñöôïc thoï laïc. “Thaân cuûa ngöôøi Saùt-lî thaân coù hai loaïi haønh, mieäng vaø yù cuõng coù hai loaïi haønh. Sau khi thaân, mieäng vaø yù ñaõ haønh hai loaïi aáy roài, thaân hoaïi maïng chung nhaát ñònh seõ thoï baùo hoaëc khoå hoaëc laïc. Baø-la-moân, Cö só, Thuû-ñaø-la, thaân, mieäng, yù coù hai loaïi haønh. Sau khi thaân, mieäng vaø yù ñaõ haønh hai loaïi naøy roài, thaân hoaïi maïng chung chaéc chaén seõ thoï baùo hoaëc khoå hoaëc vui. “Trong chuùng Saùt-lî, nhö coù ngöôøi caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia caàu ñaïo. Vò aáy tu taäp baûy giaùc yù. Vôùi tín taâm kieân coá vò aáyï xuaát gia haønh ñaïo, tu phaïm haïnh voâ thöôïng, ngay trong ñôøi naøy, töï thaân taùc chöùng: ‘Söï sanh cuûa ta ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ vöõng, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ “ÔÛ trong chuùng Baø-la-moân, Cö só, Thuû-ñaø-la, coù ngöôøi caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia caàu ñaïo. Vò aáy tu taäp baûy giaùc yù. Vò aáy do loøng tin kieân coá maø xuaát gia haønh ñaïo, tu phaïm haïnh voâ thöôïng, ôû ngay trong ñôøi naøy maø töï thaân taùc chöùng: ‘Söï sanh cuûa ta ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ vöõng, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ “Trong boán chuûng taùnh naøy, ñeàu coù theå thaønh töïu Minh vaø Haønh, chöùng ñaéc A-la-haùn, laø ñeä nhaát toái thöôïng.” Baáy giôø, Phaïm thieân lieàn noùi keä: Thoï sanh, Saùt-lî nhaát, Hay taäp caùc chuûng taùnh. Minh Haïnh thaønh ñaày ñuû, Laø nhaát trong Trôøi, Ngöôøi.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Phaïm thieân kia

noùi baøi keä naøy raát hay, chöù khoâng phaûi khoâng

711 KINH THẾ KỶ - THỂ BỔN DUYÊN – TRƯỜNG A HÀM I hay; laø kheùo laõnh thoï, chöù khoâng phaûi khoâng kheùo laõnh thoï, ñöôïc Ta aán chöùng. Vì sao? Vì Ta nay, laø Nhö Lai, Chí Chaân, laø Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng noùi nhö baøi keä naøy: “Saùt-lî sanh laø nhaát, Hay taäp caùc chuûng taùnh, Minh Haïnh thaønh ñaày ñuû, Laø nhaát trong trôøi, ngöôøi.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû thöïc haønh. Tröôøng A-haøm hoaøn taát. Quy maïng Nhaát thieát trí. Taát caû chuùng an vui. Chuùng sanh truù voâ vi, Toâi cuõng ôû trong ñoù.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.